

Migracijos tendencijos Lietuvoje 2015

MIGRACIJOS TENDENCIJOS

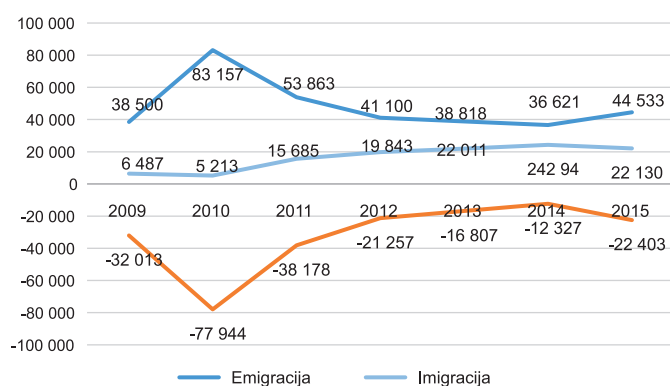
Gyventojai. 2016 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 2 mln. 888 tūkst. gyventojų, arba 33,3 tūkst. mažiau nei 2015 m. pradžioje. Užsieniečiai sudarė 1,4 proc. visų gyventojų.

Emigracija. 2015 m. emigracijos mastai Lietuvoje vėl ėmė didėti: iš Lietuvos išvyko 44 533 gyventojai. Tai 7,9 tūkst. (21,6 proc.) daugiau negu 2014 m. 2015 metais 55 proc. visų emigrantų buvo vyrai (2014 m. vyrai sudarė 51 proc. visų emigrantų). Pagrindinės tikslo šalys išliko panašios kaip ir 2014 m.: dauguma emigrantų išvyko į Jungtinę Karalystę (43 proc.), į Vokietiją emigravo 8 proc., į Airiją – 7 proc., į Norvegiją – 6 proc.

2015 m. įgyvendinant Lietuvos migracijos politikos gairių nuostatas, pradėjo veikti Migracijos informacijos centras „Renkuosi Lietuvą“, skirtas vieno langelio principu teikti informaciją visais su grįžimu į Lietuvą ir gyvenimu Lietuvoje susijusiais klausimais (www.renkuosilietuva.lt).

Imigracija. 2015 m. į Lietuvą atvyko 22,1 tūkst. asmenų, tai yra 9 proc. mažiau nei 2014 m. Dauguma (83 proc.) atvykusiųjų buvo Lietuvos Respublikos piliečiai, daugiausia grįžę iš Jungtinės Karalystės, Norvegijos ir Airijos. 2015 m. į Lietuvą atvyko 3,7 tūkst. užsieniečių, tai yra 1,1 tūkst. (30 proc.) mažiau nei 2014 m. Daugiausia atvyko Ukrainos piliečių – 1,1 tūkst., arba 30 proc. visų užsieniečių.

1 pav. Migracijos srautai, 2009–2015 m.

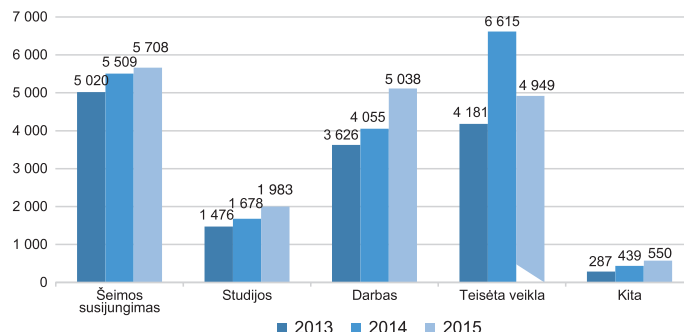

ŠALTINIS: MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS.

Atvykimo pagrindai. 2015 m. Lietuva išdavė arba pakeitė 17 922 leidimus laikinai gyventi užsieniečiams, t. y. 2 proc. mažiau nei 2014 m. Palyginti su 2014 m., 2015 m. 34 proc. sumažėjo leidimų laikinai gyventi teisėtose veiklos pagrindu. Tai aiškinama tuo, kad 2014 m. lapkričio 1 d. buvo sugriežtinti reikalavimai užsieniečiams, norintiems Lietuvoje steigti įmones (reikalavimas įdarbinti Lietuvos gyventojus, nuosavo kapitalo reikalavimas ir kt.).

2015 m. Migracijos departamentas atnaujino savo svetainę www.migracija.lt, kurioje pateikiama aktuali informacija užsieniečiams, norintiems atvykti į Lietuvą įvairiais pagrindais.

2 pav. Imigracija į Lietuvą (pagal pagrindus išduoti leidimus laikinai gyventi), 2013–2015 m.

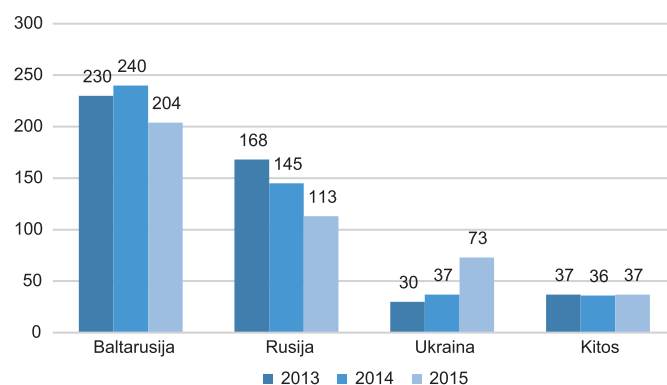

ŠALTINIS: MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS.

2015 m., palyginti su 2014 m., 24 proc. išaugo užsieniečių, kurie į Lietuvą atvyko darbo tikslais, skaičius. Tikėtina, kad darbo jėgos imigracija didės ir ateityje dėl darbo jėgos trūkumo ir disbalanso darbo rinkoje. Taip pat nuolat auga Lietuvoje studijuojančiųjų (tiek studentų, tiek moksleivių) skaičius. 2015 m. Lietuvoje mokslo ir studijų pagrindu gyveno 1 983 užsieniečiai.

Vizos. 2015 m. Lietuvos vizų tarnybose išduota 427,3 tūkst. vizų (2014 m. – 466,7 tūkst.), iš jų 416,6 tūkst. Šengeno vizų ir 10,7 tūkst. nacionalinių vizų. Daugiausia Šengeno vizų buvo išduota Baltarusijoje (49 proc.) ir Rusijos Federacijoje (27,1 proc.) 2015 m. 22 proc. sumažėjo Rusijos Federacijoje išduodamų Šengeno vizų.

3 pav. Šalys, kuriose Lietuvos vizų tarnybos išdavė daugiausia Šengeno vizų, tūkst., 2013–2015 m.

ŠALTINIS: MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS.

2015 m. Lietuvos vizų tarnybos atsisakė išduoti 7,9 tūkst. Šengeno vizų. Daugiausia atmestų prašymų išduoti Šengeno vizą buvo LR ambasadoje Indijoje (27 proc.), Gruzijoje (18,8 proc.), Egipte (18,5 proc.) ir Armėnijoje (14,5 proc.).

2015 m. buvo toliau plečiamas vizų centrų tinklas. Išorės paslaugų teikėjai ėmė teikti paslaugas Armėnijoje, Azerbaidžane, Baltarusijoje, Gruzijoje, Kazachstane, Kinijoje ir Turkijoje.

PRIEGLOBSTIS

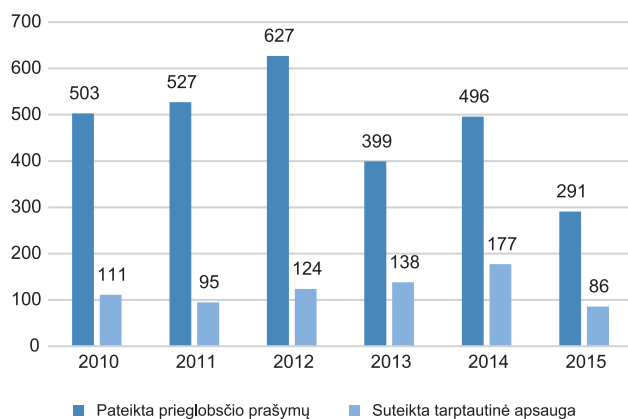
2015 m. metais migracijos ir prieglobsčio klausimai tapo labai aktualūs. 2015 m. dėl karinių konfliktų ir nestabilumo Sirijoje ir kitose Vidurio rytų šalyse į Europos Sąjungą atvyko daugiau nei 1,3 milijonas prieglobsčio prašytojų (2014 m. prieglobsčio prašytojų skaičius siekė 627 tūkst.). Daugiausia prieglobsčio prašytojų atvyko į Vokietiją (677 tūkst.), Vengriją (177 tūkst.) ir Švediją (162 tūkst.). 2015 m. apie 330 tūkst. gavo prieglobstį ES šalyse. Reaguodama į susidariusią situaciją, Europos Komisija priėmė Europos migracijos dienotvarkę, kuri siekia kovoti su neteisėtu migrantų gabenimu ir stiprinti solidarumą tarp valstybių narių per perkėlimo programas.

Lietuva, suprasdama sudėtingą situaciją ir atsižvelgdama į kitų ES valstybių patiriamą spaudimą, sutiko solidarizuotis ir per 2 metus į Lietuvos teritoriją perkelti 1 105 asmenis, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga. Lietuva pasisako, kad dalyvavimas perkėlimo programose turi būti paremtas savanoriškumo principu ir nepritaria nuolatinėms perkėlimo programoms.

2015 m. Lietuva gavo **291 prieglobsčio prašymą**, t. y. 41 proc. mažiau nei 2014 m. 71 proc. prašymų buvo pateikti pirmą kartą. Daugiausia prieglobsčio prašytojų buvo iš Ukrainos (65 prašymų), Gruzijos (48 prašymai), Rusijos (42 prašymai) ir Afganistano (31 prašymas).

2015 m. prieglobstis Lietuvoje buvo suteiktas 86 asmenims, t. y. teigiamų sprendimų skaičius siekė apie 30 proc. 2015 m. pabėgėlio statusas buvo suteiktas 17 asmenų (9 Rusijos Federacijos, 3 Tadžikistano, 2 Baltarusijos, 1 Eritrėjos ir 1 Sirijos piliečiui bei 1 asmeniui be pilietybės). 69 asmenims suteikta papildoma apsauga. Papildoma apsauga suteikta 26 Ukrainos, 20 Irako, 13 Afganistano ir 10 kitų valstybių piliečiams.

4 pav. Prieglobsčio prašymai ir suteiktas prieglobstis, 2010–2015 m.

ŠALTINIS: MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS.

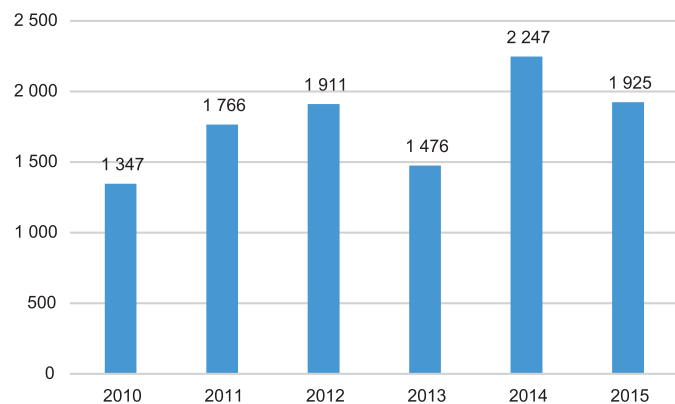
Reaguojant į situaciją Rytų Ukrainoje, 2015 m. pradėtas Lietuvos Respublikos piliečių, lietuvių kilmės asmenų ir jų šeimos narių, pageidaujančių persikelti iš Ukrainos Krymo Autonominės Respublikos, Sevastopolio miesto, Donecko ir Luhansko sričių į Lietuvos Respubliką, perkėlimas. 2015 m. atvyko 104 asmenys.

NETEISĖTA MIGRACIJA

Neteisėtas atvykimas. 2015 m. sulaikyti 256 užsieniečiai (2014 m. – 375), bandę neteisėtai pereiti valstybės sieną (ne per pasienio kontrolės punktus). Dauguma (104 asmenys) neteisėtai sieną kirtusių ir sulaikytų užsieniečių yra Vietnamo piliečiai.

Neteisėtas buvimas. Užsieniečiai, kurie pažeidė teisėto atvykimo, buvimo ir gyvenimo sąlygas, privalo išvykti iš Lietuvos Respublikos. 2015 m. priimti 1 925 sprendimai grąžinti, išsiųsti arba įpareigoti išvykti užsieniečius. Daugiausia sprendimų priimta Baltarusijos (469), Rusijos (283), Kirgizijos (119) ir Ukrainos (251) piliečiams, kurie pažeidė teisėto buvimo Lietuvos Respublikoje pagrindus.

5 pav. Trečiųjų šalių piliečiai, kuriems buvo priimtas sprendimas dėl grąžinimo, išsiuntimo ar įpareigojimas išvykti, 2010–2015 m.

ŠALTINIS: MIGRACIJOS DEPARTAMENTAS.

Grąžinimas ir išsiuntimas. Jeigu užsienietis neteisėtai atvyko į Lietuvos Respubliką ar neteisėtai joje yra, neįvykdo sprendimo dėl grąžinimo savanoriškai per jam suteiktą terminą (7–30 dienų) arba jo buvimas gresia valstybės saugumui arba viešajai tvarkai, jis yra išsiunčiamas iš Lietuvos Respublikos priverstinai. 2015 m. iš Lietuvos Respublikos išsiųsti 444 užsieniečiai. Daugiausia išsiųsta Vietnamo (313), Gruzijos (65) ir Rusijos piliečių (24). 2014 m. išsiųsti 362 užsieniečiai, dauguma jų buvo Vietnamo piliečiai (185).

TEISINIAI PASIKEITIMAI

Imigracija

- Išplėsta Vidaus reikalų ministerijos kompetencija: ministerijai pavesta formuoti valstybės politiką ekonominės migracijos srityje;
- Nuo 2015 m. kovo 1 d. įsigaliojo Vieno leidimo direktyva. Nuo šios dienos nebeišduodami leidimai dirbti užsieniečiams, bet vienas bendras leidimas, suteikiantis teisę gyventi ir dirbti;
- Reglamentuota galimybė keisti statusą iš esamo į aukštos kvalifikacijos darbuotojo neišvykus iš Lietuvos;
- Supaprastinta užsieniečio profesinės kvalifikacijos vertinimo procedūra: užtenka pateikti Studijų kokybės centro rekomendaciją;
- Norėdamas gauti leidimą laikinai gyventi, užsienietis turi pateikti daugiau duomenų apie save (pvz., turi pateikti pažymą dėl (ne)teistumo);
- Pasirašytas Lietuvos ir Naujosios Zelandijos susitarimas dėl darbo atostogaujant programos. Pagal šį susitarimą abiejų šalių gyventojai galės mokytis ir įgauti darbinės patirties kitoje šalyje.
- Sutrumpintas prieglobstį gavusių užsieniečių integracijos terminas bei sumažintos jiems mokamos išmokos;
- Nustatyta, kad papildomą apsaugą gavę asmenys gali susijungti su šeima pagal supaprastintą procedūrą;
- Patikslintos nuostatos dėl prieglobsčio prašytojų su laikymo;
- Įvesti nauji saugikliai dėl piktnaudžiavimo prieglobsčio procedūra (įvesta paskesnio prašymo sąvoka ir nustatyta, kad toks prašymas nagrinėjamas skubos tvarka);
- Reglamentuotas užsieniečių perkėlimo į Lietuvos Respubliką mechanizmas.

Neteisėta migracija:

- Įstatyme apibrėžti kriterijai, kuriais vertinamas pasislėpimo pavojus (pvz., neįvykdė įpareigojimo savanoriškai išvykti, pažeidė laikino išvykimo iš Užsieniečių registracijos centro tvarką). Esant pasislėpimo pavojui, užsienietis gali būti sulaikytas iki tol, kol jis bus išsiųstas iš Lietuvos Respublikos, arba jam gali būti suteikiamas trumpesnis terminas savanoriškai išvykti;
- Sprendimus išsiųsti užsieniečių dėl grėsmės valstybės saugumui ir viešajai tvarkai įgaliotas priimti Migracijos departamentas. Iki tol tokius sprendimus priimdavo teismas.

Prieglobstis:

- Patikslinti papildomos apsaugos suteikimo kriterijai juos suderinant su 2011/95/ES Direktyva. Buvo atsisakyta įstatyme nustatytų platesnių nuostatų, kuriomis remiantis galėjo būti suteikiama papildoma apsauga (pvz., atsisakyta pagrindo suteikti papildomą apsaugą, jeigu užsieniečiui kyla grėsmė, kad jo kaip žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės bus pažeistos);

Apie EMN

Europos migracijos tinklas (EMT) – tai Europos komisijos, 27 ES valstybių narių ir Norvegijos tinklas. Tinklo tikslai – rinkti, analizuoti bei dalytis naujausia informacija migracijos ir prieglobsčio srityse. Lietuvos Vyriausybei EMT atstovauja TMO Vilniaus biuras.

www.emn.europa.eu

www.emn.lt

Apie TMO

Tarptautinė migracijos organizacija (TMO) buvo įkurta 1951 m. TMO siekia užtikrinti tvarkingą ir humanišką migracijos valdymą, skatina tarptautinį bendradarbiavimą sprendžiant migracijos klausimus, dalyvauja praktinių sprendimų migracijos problemoms spręsti paieškose bei teikia reikalingą humanitarinę pagalbą migrantams.

www.iom.int

www.iom.lt